

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja dne 26. septembra 1882.)

(Dalje.)

Dr. pl. Schrey jako jezno odgovarja, da je neumestno staviti nanj taka vprašanja, tikajoča se nemškega „Schulvereina“. G. Svetec naj se obrne do g. deželnega predsednika kot prvomestnika deželnemu šolskemu svetu, ta mu bode odgovoril, če so se pogoji izpolnili, da se je aktivirala šola v Maverlu.

Gospod deželni predsednik pravi, da se je o tej zadevi uže govorilo v interpelaciji, na katero bode odgovoril v kratkem. Prvič je bilo sklenjeno v deželnem šolskem svetu, naj bode pouk v šoli na Maverlu dvojen, dopoldne za jeden, popoldne za drugi jezik, kakor je to nasvetoval okrajni šolski svet v Črnomlju. A pozneje prišla je peticija občanov iz Maverla za popolnem nemški pouk v šoli, katero je podpiral tudi deželni odbor kranjski, in da naj bo slovenski jezik obligaten predmet za vse učence. Po §. 6. državne šolske postave pa odločuje deželni šolski svet o učnem jeziku, zaslišavši one, kateri vzdržujejo šolo. Ravnal je tedaj popolnem postavno, kajti stariši so tisti, ki v prvej vrsti odločujejo o narodnosti svojih otrok. Ako pa kdo misli, da se je ravnalo nepostavno, se lahko pritoži pri ministerstvu za uk in bogočastje, ali pa pri upravnem sodišči.

Poslanec Svetec opomni, da še do sedaj nij izvedel, je li nemški „Schulverein“ pritrdil tej doleži, da se poučuje slovenski jezik kot obligaten predmet v šoli na Maverlu, za katero je dal poslopje.

Dr. Zarnik meni, da je vse govorjenje, da bi „Schulverein“ to dovolil, bob v steno. Nemški „kultus-minister“ dr. Weitlof tega na noben način dovolil ne bo.

Dr. pl. Schrey pravi, naj se g. Svetec naravnost do dra. Weitlofa obrne, on da mu služi s priporočilom. Ako g. Svetec ne verjame, da se bo ustanovila šola na Maverlu, naj ne glasuje za učiteljevo plačo.

Poslanec g. Navratil: Ta §. 8 moram si tudi jaz malo ogledati. Točka 4. bila bi relativno še precej prijetna, ko ne bi imela neke poglobitve napake, in ta je „pogoj“, da se v šoli na Maverlu rabi nemški jezik kot učni jezik in da se slovenščina uči kot obligaten predmet. Čemu ta pogoj? Kdo ga je zahteval? Ko je stiglo lanskega leta na c. kr. okr. šolski svet črnomaljski vprašanje, kako da bi se imelo poučevati v novejši šoli na Maverlu, hotel je ta pred vsem točno seznaniti, katere narodnosti je kateri ušolani otrok. V to svrhu odšel je črnomaljski okr. šolski nadzornik na lice mesta in govoreč osobno z vsakim pojedinim ušolanim otrokom, poizvedel je, da je mej 45 učenci 11 otrok, ki samo nemški znajo, 4 so, ki znajo nemški in umejo slovenski, vsi drugi, to je 30 otrok, so Slovenci, od katerih 14 zna samo slovenski.

Na podlagi teh resničnih podatkov šel je potem okr. šolski svet na svoj sklep in priporočil dva oddelka, oddelek slovenski in oddelek nemški s poludnevnim poukom.

Vodila ga je pri tem sklepanji justitia, ki je fundamentum regnorum, posebno pa še previdnost in skrb, da, ker je Maverl blizu kočevske meje, ostane zagotovljen ljubi mir mej Slovenci in Nemci. (Dobro! dobro!)

Ta ukrep dobil je potem pri c. kr. deželnem šolskem svetu svoje odobrenje s tem naročitim naglasom, da se v smislu **obstojećih postav** drugače odločiti ne da.

Ali zdaj je priletela bomba iz Dunaja in čas miru in sprave je bil pokopan.

Intimirani o tem nemški „Schulverein“, razkačen, da se mu nij takoj ustreglo, nij hotel kratko ni malo nič vedeti o šoli z dvema oddelkoma in brez vseh okolišev odpisal je, da take šole podpirati ne more, ker to ne stoji niti v njegovih pravilih niti v njegovih težnjah.

Tega odpisa prestrašila se je kranjska dežela in da se ne bi zamerila nemškemu „Schulvereinu“, začelo se je nervozno gibanje po dotičnih krajih, nabira podpisov na nos na vrat, začel je remonstrirati tudi sam deželni odbor in — **visoki c. kr. deželni šolski svet, pozabivši na obstoječe razmere, katere so mu še malo prej (5. maja t. l.) merodajne in svete bile, pozabivši na visoko svoje dostojanstvo kot najvišja šolska oblast**, — premenil je čez mesec dni svoj prvi sklep in izpekel „Schulvereinu“ pogačo po **demškem okusu**, pogačo z napisom: dovoljuje se **demška šola** itd.

Kdo je tedaj prouzročil ta nenaravni, ta nezaslišani pogoj, da bi se zaradi 11 nemških otrok moralo učiti 34 drugih v tujem jeziku? Prouzročil ga je nemški „Schulverein“. In kdo je bil pripravljen udati se „Schulvereinovej“ volji? Visoki c. kr. dež. šolski svet kranjski.

Nemški „Schulverein“, tisti verein, čegar agenti divjajo kakor besni s svojim kužnim ponemčevalnim misijonom po slavjanskih deželah avstrijskih in uže tudi po Ogrskem, — kjer se jim pa neusmiljeno slabo godi, kajti sami tamošnji Nemci jih nejevoljno od sebe podé, — verein, ki brezobzirno pa nekaznjen prestopa svoje statute in meje, verein, ki očitno objavlja, da z izvenmejnimi denarji dela pri nas nemško propagando; verein, ki s takim denarjem in drugimi obljubami zapeljuje ljudstvo in učitelje naše, da mu postanejo voljno in podlo orodje; verein, ki nam ruši v domovini mir in dela vse večjo razdraženost: ta zloglasni verein daje tedaj smoter našemu deželnemu šolskemu svetu, kakor je dokazano v navedenem slučaju, ki ostane — žalostnega spomina — ovekovečen v aktih naših deželnih šolskih oblastij.

Ker mi predobro znamo, kdo je ta velikorupni nemški „Schulverein“, od kod mu je fond in kakšno parolo da ima, predali smo dne. 19 t. m. znano interpelacijo do g. dež. predsednika in pričakujemo, kakor tudi smemo na temelji resnice in pravice pričakovati, da se II. nepostavni sklep dež. šolskega sveta o šoli v Maverlu uniči.

Zato protestiramo svečano proti zgoraj omenjenemu pogoju, ter izrekamo, da mi tega protipo-

stavnega pogoja ne bomo nikoli vzeli na znanje. (Obče burno odobravanje in dobroklici mej poslanci in poslušalci.)

Zdajci se dvigne pravi načelnik ljubljanske „Ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“, vitez Anton Gariboldi, nekako ponosno hoteč naznaniti popravek, da je on prva glava nemškega „Schulvereina“ v Ljubljani, ne dr. Schrey. Vitez Gariboldi pravi, da interpelacija slovenskih poslancev neopravičeno dolži nemški „Schulverein“ izdajskih nakan. (Dr. Vošnjak: To je istina! Gromovito odobravanje poslancev in občinstva. Dr. Schaffer: Das ist unverschäm! Glasni klici: Da! da! istina je!) Slovenski poslanci, pravi govornik, imajo vedno navado, zagnati v zbornico kak „Zankapfel“. Poslanec Navratil pa ima uže metodo napadati na podlagi nedokazanih fakt, tako tudi sedaj delovanje nemškega „Schulvereina“. (Sme.) Okrajni šolski nadzornik Linhart, ki se v interpelaciji neopravičeno natolcuje, niti še, to govornik natanko ve, zaslišan nij bil zaradi baje neopravičenega nadzorovanja. (Klici: Čujte! Čujte!) Kar se tiče „Ortsgruppe Laibach“ nemškega „Schulvereina“ so vsi napadi tendenciozni in obrekljivi. Ministerstvo notranjih zadev, sam minister Taaffe dovolil je nemški „Schulverein“, in ta ima le namen, v Avstriji, kjer je prebivalstvo mešano, varovati nemštvo; tedaj je delovanje „Schulvereina“, ki snuje v takih krajih šole, zgolj le defenzivno in konservativno. (Oho! Oho!) „Schulverein“ se je ustanovil za splošno obrambo nemštva, ki je sedaj v Avstriji v tolikej nevarnosti. Tudi v Kranjskeji je potrebno da se varuje nemštvo, kajti Kranjska počela se je uže tudi sistematično sloveniti. (Glasen smeh.) Govornik pravi, da zna služiti v tej zadevi poučljivimi primeri. (Dr. Zarnik: Prosimo! Prosimo!) Občina Weissenfels je čisto nemška občina. (Dr. Zarnik: Nij res! Mi tudi poznamo odnošaje v deželi!) Prej je tam kot župnik 20 let služboval „ein würdiger Priester“, kakor pravi vitez Gariboldi, s katerim so bili vsi zadovoljni, in ta pridigoval je le nemški. A prišel je letos po leti nov župnik, kateri, kakor g. vitez Gariboldi iz lastne izkušnje ve, zna tako slabo nemški, da ga v govoru in pisavi niti razumeti nij. Komaj je petkrat pridigoval, uže je počel brati evangelij v slovenskem jeziku; naposled pa je bilo uže pol pridige slovenske. Ko so ga nekateri župljani vprašali, zakaj pridiguje slovenski, odgovoril je, da je mnogo žensk, katere so se semkaj primožile, iz Radeč doma, ki ne znajo nemški in zaradi tega mu je dolžnost pridigovati tudi slovenski. Vidite, kliče g. Gariboldi, tako se je pričelo poslovenjenje kranjske dežele, in to pod ministerstvom, katero je zapisalo na svoj prapor pomirjenje narodov, pod katerim se pa hoče nemški jezik popolnem in povsod do čistega iztrebiti. (Glasen smeh in oporekanje.) Zato pa je nemški „Schulverein“ potreben; iz tega razloga se tako grozovito napada in neprijatelje nemštva navdaja uže strah, da v obče obstoji. (Glasen smeh.) Konečno zatrjuje govornik še lojalnost nemškega prebivalstva v Avstriji in se popolnem vpehan, z rudečico po obrazu oblit, gotovo ponosen na svojo govoranco vsede. (Nijmo opazili, da bi bili sedanji pristaihi g. Gariboldiju čestitali na njegovem „speechu“,

ali bolje rečeno ga milovali, da se je toli po nepotrebnem razburil. Op. poroč.)

Deželni glavar grof Thurn prosi poslance, naj bodo v njih govorih bolj stvarni, kajti na dnevnem redu je proračun normalno-šolskega zaklada, ne pa delovanje nemškega Schulvereina.

Poslanec Klun vpraša: je li nemški „Schulverein“ v Grčaricah hišo za šolo, katero je dal občini, tudi izročil v njeno last? Tudi v Grčaricah živi nekaj Slovencev, a nobenemu Slovencu nij prišlo na um zahtevati, da bi se tam, kjer je velika večina Nemcev, ustanovila slovenska šola. Nasprotno hoče govornik dokazati, da so Slovenci dosti bolj spravedljivi, nego nemški zastopniki v deželnem zboru. Vitez Gariboldi je tožil, da se bere v Weissenfelsu tudi evangelij slovenski in vendar je zadnje ljudsko števljenje dokazalo, da v tej župi živi tudi precejšnje število Slovencev. Vitez Gariboldi je vprašal: kaj bi se zgodilo, da se jednako postopa v Slovenicah? Kaj bi se reklo, ko bi se v kakej slovenske župi pridigovalo nemški? Vas Grčarice uže mnogo let nijma duhovnika, in nemški prebivalci hodijo v cerkev sosednje, popolnem slovenske župe. In kaj je storil tamošnji župnik? Rekel je svojim župljanom: „Vi slišite vsako nedeljo besedo božjo oznajati v svojem jeziku, Grčaričani pa ne, zato bomo danes pridigoval nemški, da i oni razumejo!“ (Klici: Čujte! Čujte!) In nobeden slovenskih župljanov se nij pritožil in mirno so obsedeli na svojih prostorih, dasiravno od pridige nijso razumeli besede. (Klici: Čujte! Čujte!) Govornik potem iz letnega poročila nemškega „Schulvereina“ dokazuje, ko prečita dotične oddelke, da je nemški „Schulverein“ v ozkeji zvezi z nemškim „Schulvereinom“ v Berlinu in s podružnicami istega v nemškem cesarstvu. Kak ropot bi bil, vpraša govornik, ko bi katero slovensko ali slovansko društvo bilo v zvezi z enakim društvom v Ruskeji, Srbiji itd.; koliko bi bilo krika in vpitja o veleizdajstvu in kako bi se od strani nemškega časopisja in njega priveržencev na to delovalo, da se tako društvo kar hitro zatre! V Lvovu se je proti Rusinom pred kratkim vršila velika pravda. A kaj je vse delovanje Rusinov, katerega pa nijso niti priznali, proti delovanju nemškega „Schulvereina“, ki v svojem poročilu vse to svoje delovanje javno pripoznava! Sploh pa, pravi govornik, tudi nemški „Schulverein“ nij tako radodaren, kakor se trdi od nasprotne nemške strani, kajti novce, katere je dal za šolo na Smuku, uknjižil je na šolsko poslopje. V obče pa je zmota, ako se trdi, da je Stampfl v Pragi dal novce za šolo občini Maverlskeji, nego dal je iste nemškemu „Schulvereinu“, kateri z njimi gospodari.

Vladni zastopnik svetovalec g. Hočevar ponavlja sklepe, kateri so se storili v deželnem šolskem svetu in pravi, da se je le nemškemu „Schulvereinu“ in g. Stampflu zahvaliti, da se je v Ovčjaku, Grčaricah in v Maverlu ustanovila v obče šola, kajti te občine so prerevne, da bi same zamogle sezidati ali kupiti šolska poslopja.

Poslanec Robič opomni, da nij res, da bi bila občina Weissenfels popolnem nemška. On služboval je tam pri davkarskem uradu in ve, da je skoraj večinom slovenska. Uže pred mnogimi leti bral se je tam slovenski evangelij, in če je prejšnji župnik le-to opustil, je novi župnik le pomote prejšnjega popravil.

Poslanec dr. Vošnjak: Slavni zbor! Jako obžalujem, da je prečastiti zastopnik deželne vlade zagovarjal kranjski deželni šolski svet, tisto korporacijo, katera neprenehoma in brez vsacega uzroka zmirom nasprotuje sedanji c. kr. vladi, sosebno pa, kjer le more, tudi brez vsacega uzroka deželnemu predsedniku g. Winklerju. C. kr. deželni šolski svet v zadevi Maverlske šole nikakor nij postavno ravnal, to je jasno dokazano. Kdo pa je podpisal glasovito, tolikokrat omenjeno prošnjo za nemški učni jezik na tej maverlskeji ljudski šoli? Ali je sklenil prošnjo občinski zastop? Ne! Ali so res stariši tamošnjih otrok moledovali za nemški jezik? Ne! Samo tamošnji bivši provizorični učitelj pridobil je po raznovrstnih izmišljenih obljubah seljake ma-

verlske, da so podpisali dotično prošnjo za uvedenje nemškega učnega jezika na tej šoli.

Če pa hoče c. kr. deželni šolski svet biti tako vesten in se ozirati na vse prošnje in zahteve občin, zakaj nij isti c. kr. deželni šolski svet se oziral na sklepe občinskega odbora v Cerknici, kateri je jednoglasno sklenil in svoj sklep naznanil deželnemu odboru in c. kr. deželnemu šolskemu svetu: da neče, da se v cerkniškeji šoli poučuje nemški jezik, katerega je deželni šolski svet, ne zaslišaje občine, samovlastno usilil v cerkniško ljudsko šolo! (Klici: Čujte! Čujte!) A se ve da, sedanji deželni šolski svet ima le ušesa za pritožbe in sklepe Nemcev, za Slovence pri tej korporaciji nij nikakoršnega čutstva. Vprašam Vas, slavna gospoda, kam pa pridemo, če bode nemški „Schulverein“ ustanovljaj za vsacih 40 nemških ali navidezno nemških otrok posebno šolo? Kdo pa bode te šole vzdrževal? Nikdo drugi, ko deželni normalno-šolski zaklad. In če se ravna po tem pravilu od strani nemškega „Schulvereina“ še na dalje, ustanovi nam isti lahko s preprijaznim sodelovanjem sedajšnjega c. kr. deželnega šolskega sveta še 200 do 300 šol. Kam pa potem s stroški za nje? Vprašam pa tudi, kako pride mali oddelek Nemcev v našej deželi do tega, da zahteva uže za vsacih 40 otrok posebno šolo, Slovenci pa, ogromna večina prebivalstva, bi naj imeli šolo le tam, kjer je 120 do 150 otrok? Tako ravnanje mora biti za davkoplačevalce gotovo pogubonosno. Ravno sedaj pa je ponemčevanje slovenskih ljudskih šol, toliko zaželeno od sedanje večine deželnega zbora, deželnega odbora in deželnega šolskega sveta popolnem nepotrebno, — zdaj, ko so se uže osnovali slovenski nižji razredi srednjih šol. Zdaj je najmanjši vzrok ponemčevanju, kajti izgovor, da treba znati za srednje šole nemškega jezika, je ničev.

Jako osupnila pa me je odločna trditev gospoda viteza Gariboldija, da tisti okrajni šolski nadzornik, ki se je tako zelo pregrešil proti postavi, še niti zaslišan nij bil. No, g. Gariboldi je gotovo dober prijatelj temu gospodu nadzorniku (Linhartu), in jaz moram njegovim izjavam verjeti.

A, gospôda, kam pridemo, bolje rečeno, kam zagazimo, če ne bode mej c. kr. uradniki nobene discipline, kaj nam potem pomaga spravedljivo ministerstvo Taaffejevo in nam naklonjeni pravični c. kr. deželni predsednik, če se nižji uradniki popolnem nič ne brigajo za pravične namene vlade; če si upa vsak c. kr. okrajni šolski nadzornik prestopati meje svojega delokroga; in da se nam razžaljenim zastopnikom slovenskega naroda danes kar v obraz pove, da ta nadzornik niti zaslišan nij bilo svojem protipostavnem ravnanju.

Kaj bi se zgodilo Slovencu in kaj se je zgodilo slovenskim uradnikom! Slovenec bil bi takoj suspendiran od svoje službe in naše domače uradnike gonili so samo vsled neopravičenih in nedokazanih denuncijacij širom Avstrije na najslabše kraje, in še le pred kratkim časom posrečilo se nam je, da smo dobili nekatere svojih vernih sinov uradnikov v domačo deželo nazaj. (Dobro! Dobro!) Gospôda, to je razloček, kateri se usojam Vam priporočati v resno premišljevanje! (Dobro! Dobro!) To se zamore pač z vso odločnostjo trditi, da rabi danes dvojna mera, jedna za Nemca ali nemškutarja posebe, druga za Slovenca pa, ki ljubi svojo domovino, vsa drugačna.

Naglaševalo se je danes tu uže mnogokrat, da nemški „Schulverein“ deluje le defenzivno. Gospôda moja, to nij res! Nemški „Schulverein“ dela agresivno, on ustvarja svoje šole le tam, kjer je večina Slovanov in le mala peščica Nemcev ali tako zvanih Nemcev. Nemškemu „Schulvereinu“ nij mar za vzdrževanje nemškega prebivalstva, ampak hoče le germanizovati. V Rušah na Spodnjem Štajerskem, kjer so rudniški delavci, sami Nemci, prosili, da bi jim nemški „Schulverein“ ustanovil šolo, nij dal ničesar,

a za Maverl, kjer je večina Slovencev in le mala kopica Nemcev, tam je imel nemški „Schulverein“ takoj denar za ustanovitev šole. Nemški „Schulverein“ pa tudi še na drug način podkopava slovensko ljudsko šolstvo. Učiteljem ljudskih šol daje tajne nagrade za širjenje nemščine mej Slovenci, to pa se ne sme trpeti na noben način. Naj daje podpore, a tajne ne smejo ostati, kajti to se pravi naše učiteljstvo korumpirati na nezaslišan način. In, gospôda, tudi naš deželni šolski svet, kateri je, hvala Bogu, uže blizu svoje smrti, tega ne sme trpeti, in upam, da v prihodnje ne bode pripuščal, da ljudski učitelji dobivajo tajne nagrade za dela, katera so obrnena proti slovenskeji narodnosti. (Živahna pohvala mej poslanci in poslušalci.)

Slavni zbor! Konečno pa mi treba še jedne opazke. Gospod vitez Gariboldi je jako navdušeno branil po njegovem mnenji zatirano nemštvo. Pač čudno se mi zdi, da je prevzel ta nalog baš g. Anton vitez Gariboldi, isti **Anton vitez Gariboldi**, kateri je bil voljen l. 1866 na podlagi slovenskega programa kot poslanec v deželni zbor kranjski, isti Anton vitez Gariboldi, kateri je kot župan občine gorenje-šišenske na binkoštno nedeljo leta 1867 popoldne ob 5. uri pozdravil v Ljubljano došle naše slovanske brate Hrvate s soljo in kruhom, po staroslovanskeji šegi! (Klici: Čujte! Čujte! To je renegat!) Gospoda! Vi toliko jadikujete, da je nemštvo v Kranjskeji v nevarnosti. Gospodje, vi to ravno tako dobro znate, kakor mi, da vse, kar v tej zadevi govorite, nij res! (Klici: Res je!) Slovenci se ne bojé za svojo narodnost, ohranili so jo nastotine let in ohranili jo bodo, akopram dojde še **deset** nemških „Schulvereinov“. Ne nemštvo, ampak nemškutarija, katera Vas redi na Kranjskem, ta je v nevarnosti in ta bode in mora v kratkem popolnem propasti, tega vas gospoda jaz zagotavljam. (Navdušeno pritrdjevanje, živio- in dobroklici mej slovenskimi poslanci in poslušalci.)

Deželni predsednik g. Winkler v slovenskem govoru opomni, da nij branil c. kr. deželnega šolskega sveta, da je samo pojasnjeval, kot njega predsednik, njegove sklepe. Ako se je zgodila komu s takim sklepom krivica, naj se obrne do dotičnih merodajnih višjih oblastij. Kar se pa tiče postopanja večkrat imenovanega okrajnega šolskega nadzornika, opomni deželni predsednik g. Winkler, da se stvar natanko preiskuje in pride tudi le-ta Linhart v kratkem na vrsto. (Dobro.)

(Konec prih.)

O potrebi narodnih meščanskih šol na Kranjskem.

(Konec.)

To domoljuba vsekako veseli, ko vidi, da si naše revno pa brihtno ljudstvo prisluži z novo obrtnijo uže lepe krajarje z izdelkom, kateri mu čast dela tudi po širocem svetu.

Lepo kinča idrijsko mesto tudi novo šolsko poslopje, katero dela po svojej notranjej in zunanjej opravi čast stavitelju. Poslopje je tako obširno, da bi človek na prvi pogled sodil, v njem se ne nahaja samo ljudska šola, marveč kakova višja šola, rudarska šola ali srednja učilnica. Toda pri reorganizovanji idrijske šole storjeni sta bili dve napaki: učiteljem so odmerili tako nizke plače, kakoršne imajo drugod učitelji po bornih kmečkih vaseh, a v velikansko poslopje utaknili so samo 4 razredno deklško in 5 razredno deško ljudsko šolo.

Za našo dobo pa ne zadostuje v takih krajih, kakoršna je Idrija, samo 5 razredna šola. Pred 100 leti je bila v Idriji uže 4 razrednica, a danes naj bi zadostovalo, če se šola pomnoži samo za jeden razred; to se ne vjema niti z dejanskimi potrebami niti z napredkom šolstva po drugih deželah in mestih. Idrija ima nad 4000 ljudi, torej kacic 500 otrok; je naj večje mesto na Notranjskem, sploh drugo na Kranjskem; ima svoj sloveči rudnik, na novo oživljeno obrtnijo in precej živahno kupčijo

Idrija postala je z novo cesto na Tolminsko važna štacija za brihtne Tolmince. Idrijske šole so bile v prejšnjih časih silno važne za vse Notranjce, Vipavce, Kraševce in Tolmince; dandanes niso to več, kajti tudi drugod po Notranjskem in Tolminskem imajo večrazredne ljudske šole. Idrija bi jako potrebovala torej deške meščanske šole, v kateri bi se v slovenskem in nemškem jeziku oziralo zlasti na rudniške in obrtnijske potrebe. Rudniško vodstvo potrebuje precej veliko izobraženih ljudi, zlasti nadzornikov za delavce, dobrih rokodelskih mojstrov in voditeljev strojev, ter pisarjev in drugih ljudi. Ali sama ljudska šola mu jih ne bo dovolj izobrazila; do tolikega izobraženja, kolikor rudnik zahteva, ne pripomorejo dečkom druge ljudske šole, a tudi idrijska 5 razrednica tega storiti ne more. Večje izobraženje idrijske mladine pospešilo bi tudi novo obrtnijo s čipkami; izurjenost v risanju je namreč prvi pogoj, da se ta obrtnija povzdigne in razširi.

Največja pozornost se pa na takih šolah obrača zlasti na risanje, katero se ima gojiti na meščanskih šolah zlasti z ozirom na dejanske potrebe. Da Idrija potrebuje in tudi sme nekako zahtevati višje šole od ljudske, kaže uže to, da je ona imela v prejšnjih časih še večje učilne zavode, nego jih ima dandanes, kajti ondi je bila v začetku tega stoletja nekaka nižja gimnazija (privatna), in pozneje tudi moška preparandija. Sicer cela Notranjska nimata niti jedne višje šole; naj se tedaj vsaj največjemu kraju, kjer je največ obrtnije in kupčije, dá taka šola, kakoršna bi bila ob enem tudi v smislu sedanje vlade. Prostorov in učnih sredstev za trirazredno deško meščansko šolo v idrijskem krasnem poslopju ne manjka; tri učitelje bode pa tudi kmetsko ministerstvo rado dovolilo, kajti šola bi bila v interesu rudnika samega, ki spada v področje omenjanega ministerstva. Treba je v ta namen samo jednoglasne prošnje od strani mestnega zastopa in rudniškega vodstva. Pa če bi se tudi ministerstvo branilo skrbeti še za učiteljske plače na idrijski meščanski šoli, stvarnih potrebščin, katerih ima v poslopju itak v obilnej meri, ne bi se menda nikakor branilo dati za-njo. Učitelje bi potem lahko plačeval ves veliki logaški okraj, kakor to tudi postava terjaja; vsaj bi ves okraj imel od take šole kolikor toliko dobička.

Te vrstice pošiljam v javnost s to prisrčno željo, da bi jih zlasti merodajni krogi pretresovali izvolili. Ob enem pa želim, da bi se o tem predmetu oglašili še drugi, kateri se strinjajo v tem z menoj: da se duševno in materialno blagostanje našega naroda more pospešiti skoro največ z dobrimi šolami. L—e.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. septembra.

Presvitli cesar podaril je za poškodovance v **Tirolah** in na **Koroškem** iz svojega zraven prejšnjih 10.000 gld. še 100.000 gld. — Mestni zastop v Pragi volil je v ta namen 3000 gld., v Brnu 1000 gld. Nadvojvoda Albrecht naklonil jim je 1000 gld., nadvojvoda Viljem v imenu nemškega viteškega reda 2000 gld., knez Ivan Liechtenstein 3000 gld. Avstrijsko planinsko društvo je do sedaj nabralo 1682 gld. 50 kr. — Povsod se pripravljajo pevska in druga društva, da napravijo v ta namen predstave, da se vsaj nekoliko pomore ob tej groznej nesreči.

V včeršnjem deželnem zboru v **Pragi** stal je poslanec Kučera sledečo interpelacijo: 1. Ali se nij-li predsedništvu tudi naznanilo, kdo je za leto 1882/83. na češke Karolo-Ferdinandeji izvoljen za rektorja? in 2. Če se je to zgodilo, kaj misli predsedništvo storiti glede zastopništva češke univerze v deželnem zboru? Na to je oberstlandmaršal takoj odgovoril: 1. Tako naznanilo je došlo. 2. Predsedništvo bo o rečeni zadevi še le tedaj zamoglo ukrepati, kader se bo rešila vladna predloga o prenairedbi volilnega reda. — Rečena predloga se potem v prvi bere; po nasvetu Zeithammera se izroči posebnemu odseku dovetih.

V **moravskem** deželnem zboru izročil je poslanec dr. Kozanek v imenu 30 občin peticije za ustanovitev okrajnih zastopov, za uvedbo jezikovne ravnopravnosti pri železnicah, za ustanovitev deželnega kulturnega sveta, za odpravo osemletne šolske dobe itd.

Cittadino objavlja telegram dvomljive verodostojnosti, po katerem se je v **Bosni** mej Sarajevim in Kanjico prikazala nova ustaška tolpa, močna 1000 mož. Poveljnika sta jej baje Forte in Kurtović.

Vnanje države.

Mejno vprašanje mej **Črnogoro** in **Albanijo** se bode, kakor se poroča iz Cetinja, kmalo povoljno in definitivno rešilo. Visoka porta je namreč po svojem zastopniku izjavila predsedniku senata Bozo Petroviću, da jo je volja stopiti o tej zadevi s knežovo vlado v dogovor. Pričakuje se, da se bo ta stvar, ki je bila povod uže krvavim praskam, rešila začetkom oktobra, ko bode knez Nikita zopet doma.

Grško-turško mejno vprašanje se je, kakor potrjuje „Journal de St. Pétersbourg“, dognalo po naredbi porte in grške vlade same. Nadaljnih dogovorov zastopnikov velevladij torej v tej zadevi ne bode več treba.

O **Egiptu**: Torek v jutro bil je pri Khedivu v Kahiru vzprejem, ki je trajal štiri ure. Veliko število domačinov se ga je udeležilo; mnogo paš in begov pa, kateri so bili zapleteni v ustanek, Khedive nij hotel vzprejeti. Ulemom je dejal Khedive, da so možje znanosti in vede a ne politike; prvi, ki se bo mešal v politična vprašanja, se bo ostro kaznoval. Pozneje vzprejel je Khedive angleške generale in diplomatičen kor. — Lord Dufferin se gledé egiptovskega vprašanja močno trudi, da bi sklenil s porto posebno pogodbo brez družih velevladij. Angleži bi radi zasedli Port Said in Suec, da bi potem lahko nadvladali sueški kanal. Gledé administrativnih prememb v Egiptu bi se porta znabit se udala, a sultan se vender nekako boji pogajati se z Angleži brez drugih vlastij. V torek posvetovali so se v Carigradu ministri, kako naj bi se porta v tej zadevi obnašala. Kakor se čuje, napeenjajo Angleži v Kahiru vse žile, da bi se polastili korespondence sultana z Arabi pašo; s to bi potem lahko močno pritiskali na Abdul Hamida. Francosko poslanstvo je jako oprezno in vedno pazi na operacije Lord Dufferina.

Domače stvari.

— (Gospod vitez Schneid) naznanil je s pismom 25. t. m. gospodu tajnemu svetniku dru. Smolki, kot predsedniku zbornice poslancev, da je odložil svoj mandat kot poslanec ljubljanskega mesta. Volitev novega poslanca bode prve dni novembra t. l.

— (Deželni zbor kranjski) imel je danes sejo od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne, pri kateri se je vnela jako živahna debata zaradi usmiljenih sester. Prihodnja seja jutri.

— (Klub narodnih deželnih poslancev) ima jutri 29. t. m. zvečer ob 6. uri sejo.

— (Zanimljiva ustanova.) Znan slovenski profesor in pisatelj odločil je 2000 gld. za dijaško ustanovo ter v ustanovnem pismu stavil pogoj, da mora dijak, kateri bode užival dohodke te ustanove, vsako leto plačati in navzočen biti pri sv. maši, ki se služi: „für das heil und wohl aller Slaven“.

— (Sedemstoletnica sv. Frančiška) praznovala se bode pri oo. frančiškanih v Ljubljani s slovesno tridnevno; 2. in 3. oktobra s slovesno mašo ob 10. uri, 4. okt. v godovni dan svetnika pa ob 9. uri. Vsak dan popoldne ob 5. uri pridiga in litanije. Ta sedemstoletnica obhaja se po odredbi sedanjega generala frančiškanov o. Bernardina v Rimu v cerkvah vseh treh redov. Papež Leon XIII. dovolil je za te dni posebne odpustke in ritualne privilegije.

— (Prostovoljna požarna straža ljubljanska) imela je 25. t. m. zbor, pri katerem se je mej drugim naznanilo, da je gospod Srečko Nolli, četovodja in zaupni mož II. četi, prijavil svoj izstop. Člani II. čete sklenili so jednoglasno, da se gospod Nolli, ki je v vseh krogih priljubljena oseba, naprosi, naj še na dalje v istej lastnosti ostane pri društvu.

— (Imenovanje.) Gospod Josip Razboršek, sedaj na Brdu, imenovan je župnikom v Gradu (na Bledu).

— (Razpisana je služba) drugoga učitelja na štirirazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Zatičini. Letna plača 500 gld., prošnje do 10. oktobra t. l.

— („Hrvatske Vile“) deveti vezek ima naslednjo vsebino: Slike: Vasilij V. Vereščagin. — Pobjedno sladlje v Turkestanu. — Uška gora i Čepičko jezero. — U boj za otačbinu. — Zemun. — Vienac kneginje Milene na grobu cara Aleksandra II. — Vienac kneževica Danila na grobu cara Aleksandra II. — Nošnje za šetnju. — Hagarin progon, fotografski svetlotisak po Van Dyck-u. — Pesni: Živa lutka — A. Harambašić; — Na put — Tugomil; Što je život — Bogdan Krčmarčić. — Primorci, roman (na dalje); — Bakine priče; — Viktor Hugo; Franjo Krežma; — Listak.

— (Rudolfovo.) Deseta porotna obravnava. Na klopi zatožencev sedi Alojzij Kromar, 29 let star, doma iz Roj, okraja Mokronoškega. Zatožen je zaradi poskušane hudodelstva ponarejenja bankovcev. K obravnavi je bilo povabljenih tudi dvanajst prič, katere je hotel deloma preslepiti s ponarejenimi bankovci, deloma njim je pa le samo takove kazal in risal na šipo. Pri obravnavi je Kromar vedno tajil, da bi bil on kdaj denarje ponarejal ali take mej ljudi razdajal; toda izpovedbe prič so natanko dokazale, da je Kromar kriv poskusa hudodelstva ponarejevanja bankovcev in da je hujšemu le s tem pete odnesel, ker so ga bili ravno utaknili v zapor, ko je bil še le na pol pota svojim ponarejevanjem in nijso pri njem še nič drugega dobili, ko nek na pol dogotovljen petak. Porotniki so njim stavljena vprašanja potrdili in A. Kromar bil je obsojen na poldrugo leto težke ječe, poostrene vsaki mesec z jednim postom. — (Jednajsta porotna obravnava in ob enem tudi zadnja tretje sesije letošnjih porotnih obrav.) Na klopi zatožencev sedi Mica Štrk, stara 46 let, doma iz Kovače Vasi, okraja Črnomaljskega. Obdolžena je hudodelstva uboja, katerega sicer nij nameravala, ampak samo v sovražnem namenu storila. Bilo je dne 14. julija t. l. okolu polu dveh popoldne, ko je Mica Štrk na vrtu Petra Najzića njegovo ženo Mito Najzić v prepiru zaradi nekega sena na košenicah in neke poljske poti s polenom tako močno po glavi treščila, da ji je črepinja počila. Brez zavesti se je zvrnila na tla in je potem še tri dni ležala in še le 17. julija t. l. po strašnih mukah umrla in možjanskem mrtvu. Poleg tega je bila pa hudodelnica tudi obdolžena prestopka proti telesni varnosti, ker je bila omenjeni prepir začela z metanjem kamenja in pri tem je bila tudi Petra Najzića lahko zadela v desno roko in desno lice. Hudodelnica je takoj sama obstala, da je v resnici kriva tega zlodejstva. K obravnavi so bile tudi štiri priče poklicane. Porotniki so njim stavljena vprašanja jednoglasno potrdili in hudodelnica je bila obsojena na 3 leta težke ječe, poostrene vsaki mesec z jednim postom. — Kot zaključek poročila o obravnava tretje sesije naj bode še omenjeno nekoliko o porotnem sodu i porotnikih. Obravnave so se jako precizno izvrševale in zelo spretno vodile, sosebo pod predsedništvom dr. A. Vojske, kateri je znan kot temeljit veščak na pravoslovnem polju in duhovit pravosodnik. Kako točno in gladko da so se obravnave pod vodstvom omenjenega g. deželnega svetnika vršile, zna vsak, kdor je bil le količkaj paznim pri posameznih obravnava in to vse ne v posilenej — ampak v prostej, domačej besedi. Isto tako pohvalno je omeniti tudi g. državnega pravdnika in njega nadomestnika, katerih govore v naščini so poslušalci z velikim veseljem in radostnim srcem vzprijemali. Tudi porotniki so svoj težavni nalog vrlo rešili ter pokazali, da so temu težavnemu poslovanju povsem kos. Kar se pa tiče otrobovezanja nekaterih gospodov in drugih neprilicnostij, katere nastajajo v takih slučajih, bilo bi tudi o njih veliko povedati, a vse vodeno, zategadelj naj te slabosti za sedaj tu ostanejo neomenjene. —

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Kajiro 27. septembra. V soboto bode pred palačo Abdin, kjer se nastavi Khedive, „revue“ več nego 20.000 vojakov, kateri bodo samo defilirali, ker za manévre nij zadostnega prostora. — Malet in Wolseley mislita, da zadostuje 10.000 mož za vzdrževanje miru,

dokler se ne povrnejo normalne razmere. Toliko vojske ostane menda v Egiptu.

Aleksandrija 27. septembra. Dvema polkoma in jedne kompaniji inženirjev je ukazano, naj bodo pripravljeni, da se povrnejo v Indijo.

Izpred porotnega sodišča ljubljanskega.

Dne 21. septembra bil je zatožen Ostanek Jakob, 66 let star iz Planine, bivši posestnik, zaradi hudodelstva umora. Zatožba ga toži, da je v noči od 20. na 21. aprila t. l. v hlevu s sekiro umoril svojega jedinega sina, zemljišnega posestnika, 20 let starega Janeza Ostanka. Zatoženec umor odločno taji, zagovarja se pa jako zmešano zatrjuje, da je sina ubila krava, katero je hotel molziti.

Poklicanih je deset prič, katere vse izpovedó, da, ko se je zaznal umor, bila je le jedna misel, ker so vsi drugi ljudje, sosebno pa fantje ubitega Janeza jako radi imeli, da ga nikdo drugi nij umoril, ko njegov lastni oče. Kakor priče izpovedo, je zatoženec uže pred desetimi leti izročil posestvo svoji ženi zaradi neke odškodnine, ki jo je imel plačati, da bi se rešil prodaje. Žena pa je pred jednim letom izročila posestvo sinu Janezu in šla od hiše proč, ker nij hotela z zatožencem več živeti. Zatoženec Jaka Ostanek je namreč zmiraj pohajkoval in pijančeval, tako, da mu niti žena niti pozneje sin nijsta mogla in tudi nijsta hotela dajati dovolj denarja.

Zaradi tega je stari zmirom grozil in razsajal. Zjutraj 21. aprila prišel je zatoženec k sosedu in ga naprosil, naj gre krave krmit, ker mora on v Kačjo Vas, da tam dobi kaj jesti, sina Janeza pa doma nij. Sosed se nekaj časa ustavlja, da nijma časa in reče, naj gre zatoženec sam, a naposled, ker sta bila z Janezom prijatelja, vender le gre. Ko pride v hlev, najde Janeza ležečega na obrazu, obe roki podviti pod prsi, na glavi več težkih ran, vsega v krvi, mrtvega — bil je uže trd. Tik njega bila je lončena posoda, ubita in krvava. Takoj teče po žandarje, ki so nemudoma prišli in pri ogledu tudi zapazili, da je bil na dvorišči komaj včeraj izmetani gnoj krvav. Ko se žandarji napote iskat zatoženca, starega Ostanka, ga uže ljudje priženó proti žandarskeji vojašnici.

Izgovor zatoženca, da bi bila krava ubila sina, zanikajo vse priče, krava in junec bila sta oba mlada, krotka in nepodkovana, in žandarski vodja je v svoji navzočnosti pozval žensko, da je molzla kravo, katera je stala čisto mirno. Žandarji so preiskovali stanovanje zatoženca in našli v skrinji, h katerej nij hotel zatoženec dati ključa, okrvljeno obleko zatoženca s frišno krvjo. Vprašan od kod kri, rekel je zatoženec, da je to od zadnjega časa, ko se je tepel s sinom. V žandarskeji vojašnici rekel je žandar ki ga je zaprl, da je škoda za tako pridnega človeka, kakor je bil Janez, a zatoženec je rekel: „Kaj pa je za jednega človeka, če je prav moj sin!“ Pozneje, ko so žandarji hišo še jedenkrat preiskali, našli so tudi ročno sekiro, katera je bila krvava in s katero je zatoženec svojega sina ubil.

Zatoženec, ki ima jako oduren obraz, v jedno mer taji, pač misleč, da velja še stara postava, o katerej je bojda on kdaj slišal, da, če je kdo koga

umoril in vse taji, ga ne morejo obsoditi na smrt. A porotniki ga proglase jednoglasno umora krivega in sodišče ga obsodi v smrt na vešalah.

Razne vesti.

* (Dober dovtip.) V Parizu pripoveduje se jako dovtipen izrek Aleksandra Dumas-a o gospodični Duverger, ki zdaj v poznej dobi svojega življenja namerava stopiti v zakon. Slavní pisatelj rekel je o njej: „Spomina me moje mladosti, a jaz se njene (mladosti) ne spominam“.

Listnica uredništva: Gospod Publicus v Ameriki: Vašo jako laskavo ponudbo vzprijemamo drage volje. Sicer pa vse „all right!“. Da ste nam zdravi!

Tujci:

27. septembra.

Pri **Slonu:** Gresse iz Gradca. — Germ z Dunaja. — Dr. Sova iz Zadra. — Hausenbichler iz Žaveca. — Klavnič iz Beljaka.

Pri **Malič:** Dr. baron Sommaraga z Dunaja. — Gutfreund iz Prage.

Pri **avstrijskem cesarji:** Reich iz Gradca. — Zujav z Dunaja. — Kolenc iz Cernšenisa. — Globočnik iz Kranja.

Pri **bavarskem dvoru:** Benda z Dunaja. — Gladstone iz Trsta. —

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim je koncem tega meseca naročnina potekla, prosimo, da jo o pravem času ponovó, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.
„ četrt leta 3 „ 30 „
„ jeden mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — kr.
„ četrt leta 4 „ — „
„ jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slov. Naroda“.

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Srednje stanje barometrovo je bilo v pretečenem tednu nizko in sploh za 4-51 mm. nižje, kot srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 730-79 mm. in je bilo samo v nedeljo nadnormalno. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bil barometer samo v četrtek in petek podnormalen. Najvišje srednje stanje, za 5-66 mm. nad normalom, je imela nedelja; najnižje, za 5-07 mm. pod normalom, četrtek; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja znaša tedaj 10-73 mm. Najvišje v vsem tednu sploh, za 7-35 mm. nad normalom, je stal barometer v nedeljo zvečer; najnižje, za 5-42 mm. pod normalom, v četrtek popoldne; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 12-77 mm. Največji razloček v stanji jednega dne, za 4-03 mm., je imela sobota; najmanjši, za 0-72 mm., četrtek.

Thermometer: Srednja temperatura pretečenega tedna je znašala + 13-4° C., to je za 0-4° C. pod normalom, in je bila samo v sredo nadnormalna, v ponedeljek in četrtek normalna, druge dni pa podnormalna. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bila temperatura v ponedeljek, sredo in četrtek nadnormalna, druge dni pa podnormalna. Najvišje srednje stanje, za 1-2° C. nad normalom, je imela sredo; najnižje, za 1-2° C. pod normalom, petek; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja znaša tedaj 2-4° C. Najvišje stanje sploh, za 4-9° C. nad normalom, je bilo v nedeljo popoldne; najnižje, za 5-0° C. pod normalom, v soboto zjutraj; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 9-9° C. Največji razloček v stanji jednega dne, za 9-6° C., je imela sobota; najmanjši, za 2-8° C., torek, oziroma petek.

Vetrovi pretečenega tedna so bili večinoma precej slabotni in tudi ne posebno spremenljivi. Največkrat, nam-

reč 7krat, je bil „jugozahod“, po 5krat „brevetrij“ in „vzhod“, 3krat „gorenjec“ in 1krat „jugovzhod“.

Nebo je bilo v pretečenem tednu precej spremenljivo, 11krat „popolnem oblačno“, 7krat „deloma oblačno“ in „deloma jasno“, 3krat „popolnem jasno“.

Vreme pretečenega tedna je bilo zelo neugodno; imel je šest deževnih dni, namreč vse razven nedelje; palo je za 71-38 mm. dežja; največ, za 29-58 mm., v četrtek; najmanj, za 1-20 mm., v soboto.

Dunajska borza

dné 28. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 75	kr.
Srebrna renta	77 „ 35	„
Zlata renta	95 „ 25	„
5% marcna renta	92 „ 85	„
Akcije narodne banke	825 „ —	„
Kreditne akcije	318 „ 20	„
London	119 „ 10	„
Srebro	9 „ —	„
Napol.	9 „ 45	„
C. kr. cekini	5 „ 64	„
Nemške marke	58 „ 15	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95 „ 65	„
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 40	„
„ „ 4%	88 „ —	„
„ „ papirna renta 5%	87 „ —	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ —	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 115	„
Zemlj. oblg. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 „ 75	„
Prior. oblg. Elizabeteine zapad. železnice	98 „ 25	„
Prior. oblg. Ferdinandove sev. železnice	106 „ 25	„
Kreditne srečke	100 gld. 174	„
Rudolfove srečke	10 „ —	„
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 126	„
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	230 „ 25	„

Zahvala.

Za presrečno sočutje mej boleznijo, za krasne vence in za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu naše nepozabljive matere

Marije Babnik, roj. Čuk,

izrekajo s tem presrečno zahvalo

(626) **ostali žalujoči.**

Zahvala.

Za obilno sočutje ob priliki smrti pokojnega našega soproga, oziroma očeta in brata, gospoda

Andrej-a Debevca,

kakor za mnogoštevilno udeležitev pri sprevodu ter za mnogobrojne podarjene krasne vence, izreka vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najsrčnejšo zahvalo

(625) **žalujoča rodbina.**

V Ljubljani, v 28. dan septembra 1882.

Cené ure!

Po poštnem povzetju po nazaj, če poslatev nij čilo je torej šiljam in dam denar povoljua. Vsako narodeniskirano.

- 1 cylinder-ura iz srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj gld. 5.25.
- 1 anore-uro iz srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj gld. 7.25.
- 1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj gld. 17.
- 1 srebrno anore-uro s patentiranim kolesjem in z verižico; prej gld. 25 — zdaj gld. 12.25.
- Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj gld. 20.
- Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj gld. 40.

Jamči se za 5 let.

PH. FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenburgrasse gegenüber der Wollzeile, Wien. (610 2)

Pismena naročila se prosijo ter se takoj vestno izvršujejo.

„JANUS“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaji.

Ustanovljena 1839.

Stanje konec 1881. leta:

Zavarovan kapital v 25,151 polica gld. 403.943
Rezervni fond gld. 28,000.000
Čisti dobiček (100%) razdeli se vsako leto mej članove in za leto 1882. znaša ta 22% letne premije.

V zadnjih 10 letih povrnilo se je po čez 20% premije.

Za naročila priporoča se

glavna agentura za Kranjsko

v Ljubljani, Mestni trg 14, II. nadstropje.

B. Zegner.

(479—11)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Odpretje obrta

v hiši g. Žitnika na Bregu h. št. 14 v Ljubljani.

Podpisana naznanjava p. t. občinstvu, da sva z denšnjim dnem odprla krojaško obrtnijo pod imenom

PUŠ & ČERNE.

Priporočava se za izdelovanje oblek za gospe in dečke, zagotavlja se jako fino delo, najmodernejšo fačono in najbolj ceno računanje.

Velika izbér najmodernejšega blaga bode zmirom v zalogi. Prevzemljeva pak tudi vsako delo, ako p. t. naročnik blago sam prinese.

Za prijazna naročila se priporočata

z visokim spoštovanjem

Puš & Černe.

(603—3)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.